

frij fryslân

De mensheid staat voor de grote opgave om een leefbare wereld te creëren en te behouden. Om dit te kunnen bewerkstelligen is het van essentieel belang dat mensen zeggenschap hebben over hun eigen leven en omgeving.

Frij Fryslân

Visie

Frij Fryslân is een land waar mensen om elkaar geven. Waar respect voor elkaar, het leven en vrijheid een mooie balans vormen. Een land waar mensen samen beslissingen nemen en op elkaar en onze onbetaalbare natuur passen.

Het is een land dat vele rijkdommen biedt: schoon drinkwater, zuivere luchten, rijke landbouwgronden en duurzame energiebronnen. In Fryslân is alles voorhanden om inwoners de basisvoorwaarden voor een gezond leven te bieden.

Frij Fryslân is ook een land waar een ieder zich kan ontwikkelen naar eigen inzicht. Waar inspiratie, creativiteit en innovativiteit onderdeel van het grootste goed zijn en waar talenten van een ieder worden gezien en benut. Deze waarden worden in Frij Fryslân actief gestimuleerd, zodat we kunnen werken aan oplossingen die toekomstbestendig zijn en we onze natuur, economie en bestuurlijke processen herstellen.

In Frij Fryslân weten we dat een sterke lokale economie noodzakelijk is voor mens en omgeving. We dragen onze soevereiniteit en beslissingsbevoegdheden niet over aan over-

heden of non-gouvernementele instellingen die weinig verbinding met ons land hebben. Onze inwoners nemen gezamenlijk, transparant en eerlijk besluiten en houden uitvoerders van de gekozen richting aansprakelijk.

“

**You are not a drop
in the ocean. You
are the entire
ocean, in a drop**

”

- Rumi

Bewustzijn

De mens is onlosmakelijk onderdeel van een bewustzijnsveld dat door diverse wereldreligies en spirituele tradities onderkend maar telkens anders benoemd is, en dat door training, meditatie en onderzoek gekend en ervaren kan worden. Dit bewustzijnsveld is intelligent en manifesteert zich in de materiële realiteit, sterker nog, de materiële realiteit is er het resultaat van. Al het kenbare en onkenbare is er onderdeel van en daardoor is alles onderling verbonden. Voor de mensen in Frij Fryslân is dit een essentieel uitgangspunt.

Nieuwe mens

De oude mens en de oude samenleving zijn niet meer. De mensheid zit ontegenzeggelijk in een transitie. Met name de Westerse mens is de afgelopen eeuwen verder en verder van zijn ware aard verwijderd geraakt. De wereld ('het tijdperk der mensen') is meer en meer onttoverd en ontzield geraakt, met als gevolg dat de mens slecht voor zichzelf en de aarde zorgt. Competitie, ontzieling, materialisme, consumentisme en individualisme hebben de mens in een toestand van angst, slachtofferschap en isolatie gebracht. Ideaal om te controleren, maar vernietigend voor de mensheid en de aarde.

Opnieuw uitvinden

In de transitie naar een nieuwe wereld, een nieuw tijdperk, zal de mens zichzelf opnieuw moeten uitvinden. Beter gezegd: zijn ware aard en potentie aanvaarden, omarmen en activeren.

De nieuwste, meest pionierende wetenschappelijke onderzoeken naar onder andere de aard van het menselijk bewustzijn, de menselijke anatomie en het vermogen tot zelfheling komen opvallend overeen met wat de oudste mysterietradities altijd al beweerd hebben.

Hemel en aarde

De mens staat uiteindelijk tussen hemel en aarde: tussen het bewustzijnsveld en materie en moet daarin een positie vinden, met compassie, een open hart en zich ten diepste bewust van zijn verbondenheid met alles. Dit vraagt onder andere dat de breinen in het hoofd, het hart en de buik op één lijn worden gebracht.

“

Regard Heaven as
your Father, Earth
as your Mother,
and all that lives as
your brother and
sister.

”

- Navajo proverb

De coöperatie

Met de coöperatie Frij Fryslân verbinden we ons met anderen in Fryslân die ook willen bouwen aan een eerlijke, nieuwe en betere wereld. En die hier - dicht bij huis - samen aan willen meewerken. Individuen, initiatieven en bedrijven en instellingen kunnen samen bouwen aan een nieuw ecosysteem waarin de mens en natuur centraal staan.

In het 'voorwoord' (de preambule) voor de statuten van de coöperatie Frij Fryslân wordt ingegaan op wat Fryslân is, in al zijn facetten, geschiedenis, identiteit en vrijheidsgedachte. Maar er wordt ook stilgestaan bij wat de 'nieuwe mens' is in deze nieuwe tijd en wat de kernwaarden zijn van Frij Fryslân als beweging: integer, autonoom, oplossingsgericht, verbindend en holistisch.

Gemeenschappelijke besluitvorming

In een coöperatie bouwt en doet iedereen mee. Alle leden hebben stemrecht. Door het onderhouden en intensiveren van contacten met mensen uit lokale groepen kan worden gebouwd aan de toekomstige echte democratie van een nieuw vrij Fryslân.

Kwartiermakersperiode

Het werk waar wij in onze regio voor staan lijkt groot, maar begint gewoon heel klein: met leren en ontwikkelen. Om het leren in diverse opzichten expliciet onderdeel te maken van onze organisatieontwikkeling begint onze coöperatie met een kwartiermakersperiode van in beginsel ongeveer twee jaar. In deze periode willen we de coöperatie versneld opstarten; een hechte ledengemeenschap creëren; de bedrijfsvoering inrichten; concepten, producten en diensten ontwikkelen; en daarmee veel leren.

Wij verbinden ons daarom in een 'flitscoöperatie' op basis van statuten die opzettelijk en nadrukkelijk zo beknopt mogelijk zijn gehouden. In deze oprichtingsstatuten beschrijven we derhalve bewust niet de toekomstige details van onze interne organisatiestructuur, maar verankeren wel onze bedoeling, uitgangspunten en doelstelling.

Tegelijkertijd nodigen we betrokkenen en belangstellenden uit om, voorlopig als aspirant-lid, zich aan onze coöperatie te verbinden en mee te denken over de gewenste organisatiestructuur.

Society 4.0

Frij Fryslân maakt onderdeel uit van een veel bredere beweging die nu landelijk en wereldwijd op het punt van doorbreken staat. Gebaseerd op een gemeenschap van mensen (samenleving) in plaats van op top-down besluitvorming door een klein elitair gezelschap of door politici. Deze beweging, die in deze tijd organisch vorm krijgt, wordt onder meer beschreven door hoogleraar Bob de Wit in zijn boek *Society 4.0 Resolving eight key issues to build a citizens society (2021)*.

Coöperatie Frij Fryslân sluit zich aan bij het Society 4.0 netwerk om op deze manier bij te dragen aan de grote transitie. Ook leggen we verbinding met andere organisaties waaronder De Coöperatieve Samenleving.

Thema's

In themakergroepen, commissies en initiatieven wordt gewerkt aan het ontwikkelen en beschikbaar maken van concepten, producten en diensten binnen bestaande of nog te starten thema's.

Directe Democratie

Binnen de coöperatie Frij Fryslân vindt gezamenlijke besluitvorming plaats. Dit legt een basis voor een nieuwe samenleving.

In het nieuwe vrije Fryslân heeft de bevolking het weer voor het zeggen. Om op een goeie manier te komen tot de vorm hiervan, wordt binnen Frij Fryslân geëxperimenteerd en gereflecteerd op wat wel en niet werkt.

Werk en economie

Sectoren die in Fryslân erg sterk zijn, zijn recreatie en toerisme, landbouw, watertechnologie en hightechbedrijvigheid. Het toekomstige Frij Fryslân geeft een extra impuls aan de familiebedrijven, coöperaties en het midden- en kleinbedrijf. De organisatie van werk en economie wordt gekoppeld aan de eeuwenoude en succesvolle formule van de coöperatieve traditie in Fryslân.

Geld

Met een eigen geldsysteem bepaalt Fryslân zelf wat belangrijk is en wat waarde heeft. Een eigen munt zorgt daarnaast voor behoud van lokale circulaire geldstromen en waardeontwikkeling. De mogelijkheden om een Friese munt te creëren worden o.a. gezocht in blockchaintechnieken en edelmetalen, zoals goud en zilver.

Landbouw

Frij Fryslân zet zich in om boeren en (lokale) voedselinitiatieven te ondersteunen om zo mee te bouwen aan beschikbaarheid van gezond lokaal voedsel en renderende regionale voedselproductie op gezonde landbouwbodems.

Gezondheid

Fryslân heeft de potentie om een zogenaamde blue zone te zijn, een plek op de aarde waar mensen een gelukkig, lang en gezond leven leiden. De Friese gemeenschapszin komt al tegemoet aan een aantal van de voorwaarden

van een blue zone. De gezondheidszorg verdient echter nog wel de nodige aandacht. Die wordt opnieuw ingericht als een preventie en holistisch georiënteerd systeem.

Onderwijs

In Frij Fryslân worden persoonlijke transformatie en ontplooiing van mensen jong en oud, leerplichtig en niet-leerplichtig, bevorderd. Daarmee kunnen we zorgen dat creativiteit, innovativiteit en kritisch denken ontwikkeld worden en bijdragen aan de opbouw van een nieuwe samenleving. De coöperatie Frij Fryslân is een lerende organisatie in verbinding met een coöperatief netwerk in binnen- en buitenland.

Energie

Op het gebied van energie heeft Fryslân een zeer rijke positie. Er is veel aardwarmte onder de grond, er kan warmte uit water (aquathermie) worden opgewekt en ook waterstof en zon en wind kunnen bijdragen aan eigen opwekking. Kortom: Fryslân wordt zelfvoorzienend met energie. Daarmee kan zeker worden gesteld dat mensen betaalbare toegang tot deze basisvoorziening hebben.

Technologie

Technologie is van ons allemaal, zeker daar waar het technologie betreft waar de samenleving op verder bouwt. Frij Fryslân staat voor open software en techniek die door eenieder gecontroleerd kan worden en voor het informeren van alle inwoners. Zo werkt technologie voor mensen.

Water

Schoon drinkwater en veilig watermanagement zijn van levensbelang voor ons als mens, maar ook voor dier en natuur. Fryslân heeft het schoonste water van heel Nederland. Frij Fryslân wil zeker stellen dat iedereen toegang tot schoon drinkwater en veiligheid heeft.

Meedoen

Als je je verbonden voelt met het gedachtegoed van Frij Fryslân, dan nodigen we je uit om kennis te maken met mensen en organisaties die actief zijn binnen ons netwerk en te kijken of en waar je je steentje wilt bijdragen. Ben je zelf al aan de slag met een initiatief of groep en wil je kennis delen, je netwerk uitbreiden of ben je op zoek naar ondersteuning, neem dan gerust contact op.

Verbinden

Er zijn verschillende mogelijkheden om te verbinden. Voor mensen die overwegen in the-makerngroepen aan de slag te gaan of zelf een initiatief hebben waarover ze willen sparren, zijn er iedere maandagavond in Leeuwarden inloop-avonden. Op deze avonden zijn ook vaak mensen die al binnen Frij Fryslân actief zijn aanwezig, waardoor er mooie ontmoetingen en uitwisselingen kunnen ontstaan. Opgave hiervoor kan via e-mail.

Presentaties

Regelmatig geven initiators van Frij Fryslân op uitnodiging presentaties 'in den lande'. Wil je dit in je eigen omgeving organiseren? Neem dan contact op.

Themakerngroepen

Er is veel te doen en er zullen nog vele themakerngroepen starten die zich richten op specifieke vraagstukken. Wil je graag meedoen in zo'n groep, dan kun je dit bij ons melden.

Ontwikkeling van de coöperatie

Mensen die ideeën hebben voor een coöperatief project, op zoek zijn naar anderen die dit ook willen en/of ondersteuning in het ontwikkelen hiervan zoeken, zijn van harte welkom om contact op te nemen.

Bedrijvencontact

Bedrijven waarvan de activiteiten aansluiten bij de visie van Frij Fryslân worden van harte uitgenodigd om contact te leggen.

Donateurs en investeerders

Donaties zijn welkom. Investeerders kunnen contact met ons opnemen. Voor boeren zijn we ook actief op zoek naar investeerders.

Contactgegevens aangeven, nieuwsbrief

Ben je nog niet lid van onze nieuwsbrief? Dan kun je je inschrijven via onze website. Deze inschrijfmogelijkheid vind je onderaan iedere pagina.

Vragen?

E-mail naar info@frij.frl

“

... As you start to
walk on the way,
the way appears.

”

- Rumi